

післяродового періоду та хвороби новонароджених, зокрема: неплідність (15%), аборти (0,8%), мертвонародження (3,3%), інтра- (8,6%), пост- (12,7%) та неонатальна (12,4%) патологія, у тому числі антенатальна гіпотрофія (10,4%).

Список літератури

Вальчук, О. А., Любецький, В. Й., & Сухонос, В. П. (2016). Акушерська та гінекологічна диспансеризація корів як складова ветеринарного благополуччя у скотарстві. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Ветеринарна медицина, якість і безпека продукції тваринництва*, (237), 96-115.

Ревунець, А. С., & Грищук, Г. П. (2016). Гінекологічна диспансеризація корів-первісток. *Проблеми зооінженерії та ветеринарної медицини*, 32(2), 76-79.

Стефанік, В. Ю., Костишин, Є. Є., Кацараба, О. А., Дмитрів, О. Я., Кава, С. Й., Кудла, І. М., ... & Басараб, Т. П. (2018). Акушерська, гінекологічна, мамологічна та андрологічна диспансеризація сільськогосподарських тварин. *Львів: ЛНУВМ*.

Crowe, M. A., Hostens, M., & Opsomer, G. (2018). Reproductive management in dairy cows—the future. *Irish veterinary journal*, 71, 1-13.

Kulinich, O. V., Sachuk, R. M., Stravsky, Y. S., Katsaraba, O. A., Lukyanik, I. M., Ponomareva, S. A., ... & Kalynovska, L. V. (2020). Diagnostic stage of obstetric dispensary of cows in the conditions of PAE “Shpanivske” of Rivne district of Rivne region. *Scientific Messenger of LNU of Veterinary Medicine and Biotechnologies. Series: Veterinary Sciences*, 22(100), 11-15.

Khadzhiiski, D. (1981). Obstetric-gynecological dispensary service and prophylaxis of cow's sterility. *Veterinarna sbirka*, 79(3).

РОЗРОБЛЕННЯ ВІТАМІННО-МІНЕРАЛЬНОЇ ДОБАВКИ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РЕПРОДУКТИВНОЇ ЗДАТНОСТІ КОРІВ ПРИСАДИБНИХ ГОСПОДАРСТВ

Хомич Я.М., здобувач вищої освіти ступеня «Доктор філософії» (PhD)

Склярів П.М., д.вет.н., професор,

Чумак В.О., к.вет.н., доцент,

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

[*homichyan99@gmail.com*](mailto:homichyan99@gmail.com)

Актуальність. Відтворення стада великої рогатої худоби – це одне з найскладніших завдань у скотарстві, від вирішення якого залежить ефективність ведення галузі. Так, рівень молочної продуктивності корів на 17-25 % залежить від ефективності ведення відтворення стада (Britt, 1985; Гноєвий, 2006; Гуцуляк, 2016). Низькі показники відтворення поголів'я призводять до ряду економічних втрат, серед яких: отримання меншої кількості молока та приплоду від однієї корови за період господарського використання; збільшення рівня вибракування корів через неплідність; уповільнення темпів поліпшення генетичного потенціалу стада; зниження ефективності використання кормів; збільшення витрат на придбання спермопродукції, ветеринарних препаратів та витратних матеріалів (Crowe et al., 2018; Калиновський, 2020). Проблеми, пов'язані із відтворенням великої рогатої худоби, особливо актуальні для організацій із продуктивністю стада понад 5000 кг молока на рік від однієї корови. Проглядаються такі причини низької ефективності відтворення стада: неплідність, спричинена акушерсько-гінекологічними захворюваннями; відсутність належної роботи з виявлення тварин в охоті та штучному осіменінні; поширення захворювань кінцівок

та молочної залози; порушення технологій годівлі та утримання худоби (Зверева та ін., 1981; Fourichon et al., 2000; Кузєбний та ін., 2015).

Виходячи із зазначеного, реалізація потенціалу пов'язана з профілактикою та ліквідацією причин зниження репродуктивної здатності тварин, що призводять до неплідності. Тож **мета** нашої **роботи** полягала у визначенні причин порушення відтворної функції корів присадибних господарств і розроблення профілактичних заходів.

Матеріал і методи. Дослідження проводилися в умовах присадибних господарств с. Дудчани Бериславського району Херсонської області.

Для вирішення поставленої мети було проведено акушерсько-гінекологічну диспансеризацію, на підставі аналізу результатів якої розроблено профілактичні заходи.

Визначення біохімічних показників крові проводили в умовах науково-дослідного центру біобезпеки та екологічного контролю ресурсів АПК «Biosafety-Center» (м. Дніпро).

Результати. За результатами акушерсько-гінекологічної диспансеризації неплідність виявлено у 107 тварин, що складає 12,2 % від загального поголів'я череди, в тому числі: із аліментарною формою – 32 корів (29,9 %), симптоматичною – 28 (26,2 %), старечою – 13 (12,2 %), кліматичною – 9 (8,4 %), штучною – 8 (7,5 %), експлуатаційною – 6 (5,6 %). При цьому встановлено, що аліментарна неплідність, окрім того, що є найпоширенішою, ще й сприяє виникненню інших форм.

За результатами біохімічних досліджень сироватки крові неплідних тварин було встановлено зниження вмісту вітаміну Е, глюкози, Кальцію, Кобальту, Купруму та Фосфору – у 100 % проб, азоту сечовини та глобулінів – у 80 %, ліпопротеїдів та каротину – у 60 %, сечовини та вітаміну А – у 40 %. Перевищували норму показники АСТ – у 100 % проб, білковий коефіцієнт та Са/Р відношення – у 60 %. На граничній межі норми знаходились показники загального білка – у 100 % проб, вітаміну А – у 60 %, білкового коефіцієнту, індексу де Рітіса, каротину та ліпопротеїдів – у 40 %, сечовини та глобулінів – у 20 %.

На підставі одержаних результатів, нами розроблено кормову добавку до складу якої включено нутрієнти, які є дефіцитними для корів присадибних господарств с. Дудчани.

Висновки. Встановлено, що основною і сприяючою причинами зниження репродуктивної здатності череди корів присадибних господарств с. Дудчани Бериславського району Херсонської області є аліментарні фактори, з урахуванням чого розроблено кормову добавку, складовими якої є дефіцитні для раціону елементи.

Перспективи подальших досліджень полягають у визначенні впливу розробленої кормової добавки на репродуктивну здатність корів присадибних господарств с. Дудчани Бериславського району Херсонської області.

Список літератури

Гноєвий І. В. Годівля і відтворення поголів'я сільськогосподарських тварин в Україні. Харків: Контур, 2006. 400 с.

Гуцуляк Г.С. Відтворна здатність голштинських корів різного віку в умовах інтенсивної технології виробництва молока. Вісник Дніпропетр. держ. аграр.-економ. ун-ту. 2016. № 2 (40). С. 76-79.

Зверева Г.В., Сергієнко О.І., Чухрій Б.М. Профілактика неплідності корів і телиць. К.: Урожай, 1981. 102 с.

Калиновський Г.М. (Ред.). Фізіологія та патологія розмноження великої рогатої худоби. Житомир: ФОП Євенок О.О., 2020. 500 с.

Кузєбний С. В., Демчук С. Ю., Шарапа Г. С. Проблеми відтворення в молочному скотарстві. Розведення і генетика тварин. 2015. № 49. С. 209-213.

Britt J. H. Enhanced reproduction and its economic implications. Journal of Dairy Science. 1985. Vol. 68, Is. 6. P. 1585-1592.

Crowe M. A., Hostens M., Opsomer G. Reproductive management in dairy cows-the future. Irish veterinary journal. 2018. Vol. 71, Is. 1. P. 1-13.

Fourichon C., Seegers H., Malher X. Effect of disease on reproduction in the dairy cow: a meta-analysis. Theriogenology. 2000. Vol. 53, Is. 9. P. 1729-1759.